

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

Številka: 020-03-37/2018/22
Ljubljana, 7. 2. 2019

Predlog

**POROČILO O DELU
KOMISIJE ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN PREHRANO
za leto 2018**

1. PODROČJE DELA IN SESTAVA

V skladu s Sklepom o izvolitvi predsednikov, podpredsednikov in članov komisij Državnega sveta Republike Slovenije z dne 21. 12. 2017 in Sklepa o dopolnitvah Sklepa o izvolitvi predsednikov, podpredsednikov in članov komisij Državnega sveta Republike Slovenije z dne 16. 5. 2018 komisijo sestavljajo:

Predsednik: *Cvetko Zupančič*

Podpredsednik: *Branko Tomažič*

Člani: *Tone Hrovat, mag. Marija Lah, Marjan Maučec, Franc Rokavec, Srečko Ocvirk in Ladislav Rožič.*

Na podlagi Sklepa o ustanovitvi in nalogah komisij Državnega sveta Republike Slovenije, ki ga je Državni svet sprejel na 2. seji 21. 12. 2017, Komisija za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano obravnava predloge zakonov in druge akte, ki se nanašajo na naslednja področja:

- kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo,
- prehranska industrija,
- veterinarstvo.

Komisija obravnava pobude in vprašanja članov Državnega sveta v zvezi z zadevami, ki jih obravnava ter druge zadeve, za katere jo pooblasti Državni svet. Komisija pripravlja predloge zahtev in mnenj v zvezi z zakoni in drugimi akti, ki se nanašajo na zadeve, ki jih obravnava. V skladu z drugim odstavkom 56. člena Zakona o državnem svetu komisija sodeluje z delovnimi telesi Državnega zbora in jim daje mnenja o zadevah iz njihove pristojnosti.

2. ŠTEVILO SEJ IN OBRAVNAVANE ZADEVE

Komisija se je sestala na enajstih (11) sejah, in sicer na desetih (10) rednih in eni (1) izredni seji.

Komisija je obravnavala šest (6) predlogov zakonov, en (1) predlog za odločilni veto, eno (1) pobudo ter šest (6) drugih zadev.

3. ZADEVE, KI JIH JE OBRAVNAVALA KOMISIJA

Predlogi zakonov:

1. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o kmetijstvu (ZKme-1E) – skrajšani postopek, EPA 2464-VII (1. seja komisije, 12. 1. 2018). Predlog zakona je bil točka dnevnega reda na 3. seji Državnega sveta, 17. 1. 2018. Mnenje Državnega sveta je bilo posredovano na Državni zbor. Državni zbor je zakon sprejel na 39. seji 22. 3. 2018. .
2. Predlog zakona o dodatnih ukrepih za odpravo posledic škode zaradi prenamnožitve populacije podlubnikov (ZUOPŠP), EPA 2468-VII (2. seja komisije, 25. 1. 2018). Mnenje komisije je bilo posredovano na Odbor Državnega zbora za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Državni zbor je zakon sprejel na 38. seji 20. 2. 2018.
3. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o semenskem materialu kmetijskih rastlin (ZSMKR-D) - druga obravnava, EPA 2496-VII (3. seja komisije, 22. 2. 2018). Predlog zakona je bil točka dnevnega reda na 5. seji Državnega sveta, 14. 3. 2018. Mnenje Državnega sveta je bilo posredovano na Državni zbor. Državni zbor je zakon sprejel na 39. redni seji 22. 3. 2018.
4. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o veterinarskih merilih skladnosti (ZVMS-A) - druga obravnava, EPA 2497-VII (3. seja komisije, 22. 2. 2018). Mnenje komisije je bilo posredovano na Odbor Državnega zbora za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Državni zbor je zakon sprejel na 39. seji 22. 3. 2018.
5. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o veterinarstvu (ZVet-1A) - druga obravnava, EPA 2498-VII (3. seja komisije, 22. 2. 2018). Mnenje komisije je bilo posredovano na Odbor Državnega zbora za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Državni zbor je zakon sprejel na 39. redni seji 22. 3. 2018.
6. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o divjadi in lovstvu (ZDLov-1C) - druga obravnava, EPA 2570-VII (4. seja komisije, 1. 3. 2018). Predlog zakona je bil točka dnevnega reda na 5. seji Državnega sveta 14. 3. 2018. Mnenje Državnega sveta je bilo posredovano na Državni zbor. Državni zbor je zakon sprejel na 60. izredni seji 19. 4. 2018.

Predlog za odložilni veto:

1. Predlog odločilnega veta na Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o kmetijstvu (ZKme-1E), EPA 2464-VII (1. izredna seja komisije, 27. 3. 2018). Komisija je pripravila poročilo za 1. izredno sejo Državnega sveta, ki je bila 27. 3. 2018. Državni svet ni sprejel predloga odločilnega veta.

Pobuda:

1. Pobuda Vladi Republike Slovenije v zvezi s povečanjem števila medovitih rastlin na javnih površinah (4. seja komisije, 1. 3. 2018). Vlada se je opredelila do pobude komisije na svoji 242. dopisni seji 16. 5. 2018 in poslala odgovor Državnemu svetu.

Ostalo:

1. Zaključki posveta »Upravljanje z velikimi zvermi v prihodnje« (5. seja komisije, 31. 5. 2018). Poročilo s predlogi zaključkov je bilo obravnavano na 8. seji Državnega sveta 13.

6. 2018. Vlada je sprejela odgovor na zaključke posveta na 185. seji 26. 7. 2018 in ga poslala Državnemu svetu.
2. Prihodnost skupne kmetijske politike Evropske unije po letu 2020 (6. seja komisije, 22. 6. 2018). Sklepe komisije je na 9. seji 4. 7. 2018 obravnaval in sprejel Državni svet ter jih poslal Vladi. Do zaključkov posveta se je opredelila Vlada na 266. dopisni seji dne 14. 8. 2018 in poslala odgovor Državnemu svetu.
3. Poročilo o delu in zaključni račun Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije za leto 2017, EPA 2839-VII (7. seja komisije, 7. 9. 2018). Komisija se je seznanila s poročilom, katerega postopek obravnave je bil končan s prenehanjem mandatne dobe Državnega zbora.
4. Poročilo o stanju kmetijstva, živilstva, gozdarstva in ribištva v letu 2017 v Sloveniji (8. seja, 28. 9. 2018). Mnenje komisije je bilo posredovano Odboru Državnega zbora za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, ki se je s poročilom seznanil na 4. nujni seji 2. 10. 2018.
5. Pametne vasi – Evropska akcija za razvoj podeželja v povezavi s sprejemanjem nove finančne perspektive (9. seja komisije, skupaj z Interesno skupino lokalnih interesov in Komisijo za lokalno samoupravo in regionalni razvoj, 19. 10. 2018.). Skupno poročilo je bilo poslano državnim svetnikom.
6. Letno poročilo družbe Slovenski državni gozdovi, d.o.o., o poslovanju v letu 2017, ki temelji na prikazu doseganja ciljev gospodarjenja z državnimi gozdovi, EPA 224-VIII (10. seja komisije). Mnenje komisije je bilo posredovano Odboru Državnega zbora za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, ki je poročilo obravnaval na 4. seji 12. 12. 2018.

POVZETEK POMEMBNEJŠIH RAZPRAV

Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o kmetijstvu (ZKme-1E) – skrajšani postopek, EPA 2464-VII (1. seja komisije, 12. 1. 2018). Komisija je podprla vladni predlog, hkrati pa podala kar nekaj pripomb in konkreten predlog zakonske dopolnitve. Menila je, da je treba urediti zadeve na trgu, kjer imajo različni deležniki v verigi preskrbe s hrano različno moč, na način, ki bo preprečeval nedovoljene prakse in onemogočal razmere, v katerih so lahko pridelovalci in dobavitelji prisiljeni v tako nizke cene, da se jih lahko okarakterizira celo za dumpinške. Komisija je tudi menila, da se hrano kot osnovno dobrino v Sloveniji ceni premalo, zdelo pa se ji je nenavadno, da se novela zakona vlaga v zakonodajni postopek tudi zaradi ankete Javne agencije Republike Slovenije za varstvo konkurence, na katero je odgovorilo le 6,4 odstotkov vprašanih, pa še to le s strani ene zainteresirane skupine, kar bi lahko pomeni tudi to, da problem nedovoljenih praks ni tako zelo pereč. Komisija je menila, da je ureditev, da se domneva, da ima stranka znatno tržno moč, če deluje na nabavni strani in je v preteklem letu v Republiki Sloveniji ustvarila najmanj 25 mio evrov prometa, arbitrarna, saj ni jasno, zakaj je ravno ustvarjeni promet v predlagani višini tisti kriterij, ki naj bi predstavljal znatno tržno moč. S predlogom zakona se želi urediti odnose v verigi preskrbe s hrano, pri določitvi praga pa se upošteva celoten promet podjetja in ne le del, ki je ustvarjen z živili.

Glede določbe o ničnosti pogodbe v delu, ki vsebuje nedovoljena ravnanja, je Komisija izpostavila vprašanje, kako bodo deležniki v verigi, še posebej pa kmetje, mala in srednja podjetja živilskopredelovalne industrije sploh vedeli, v katerem delu jih pogodba zavezuje, saj se lahko kasneje ugotovi, da je bila pogodba v določenem delu nična, posel pa je že izveden. Komisija se tudi ni strinjala z določbo o obvezni pisnosti pogodb, če njihova vrednost med strankama v enem koledarskem letu preseže 15.000 evrov ter z zakonsko

določenimi obveznimi sestavinami pogodbe. Menila je, da bodo obsežne obličnostne zahteve obremenjevale vse deležnike, manjše oziroma šibkejšje dobavitelje celo nesorazmerno bolj kot večje. Komisija je pozdravila uvedbo začasnega ali občasnega dela v kmetijstvu ter trajanja takega dela, vendar je menila, da bi bilo primerneje, da bi se urejala v okviru delovnopravne zakonodaje in ne v okviru zakona, ki ureja kmetijstvo. Ob tem velja poudariti, da je navedena oblika dela zaradi civilnopravne narave podvržena drugačni obdavčitvi, kot bi bila, če bi šlo za pogodbo o zaposlitvi. Komisija je bila prepričana, da dodatna davčna obremenitev sezonskega dela v kmetijstvu v višini 25 odstotkov ni potrebna, ker se od tega dela že plačajo prispevki za socialna zavarovanja ter dohodnina. Zato je vse kvalificirane predlagatelje amandmajev pozvala, da v nadaljevanju zakonodajnega postopka sprejmejo amandma k predlogu zakona, da se davek od navedenega dela ne plača. V nadaljevanju zakonodajnega postopka je bil predlog amandmaja, ki ga je povzela skupina koalicijskih poslancev upoštevan.

Komisija je pripravila poročilo za 3. sejo Državnega sveta, ki je bila 17. 1. 2018. Mnenje Državnega sveta je bilo posredovano Odboru Državnega zbora za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, ki je na 29. seji 6. 3. 2018 sprejel tudi amandmaje k členom, h katerim je Državni svet podal pripombe, ki pa niso bile v amandmajski obliki. Državni zbor je zakon sprejel na 39. seji 22. 3. 2018.

Predlog odločilnega veta na Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o kmetijstvu (ZKme-1E), EPA 2464-VII (1. izredna seja komisije, 27. 3. 2018). Komisija ni podprla predloga odločilnega veta, ki ga je predložila skupina državnih svetnikov s prvopodpisano mag. Marijo Lah ter Interesno skupino delojemalcev. Predlagatelji so menili, da so nedorečena, nekonsistentna, predvsem pa nejasna in nedoločna vsebina spremenjenih, dopolnjenih in novih zakonskih določb o nedovoljenih ravnanjih, o obliki pogodbe in dolžnem nadzorstvu ter z njimi povezanih prekrškovnih določb v neskladju z Ustavo in bodo v izničenje zakonodajalčevega namena, ki ga ta zasleduje z novelo ZKme-1E. Novela namreč sili podjetja v iskanje novih poslovnih modelov, v katerih se kot najenostavnejša rešitev kaže sprememba dobaviteljev, kar pomeni zamenjavo domačih dobaviteljev s tujimi.

Komisija je pripravila poročilo za 1. izredno sejo Državnega sveta, ki je bila 27. 3. 2018. Državni svet ni sprejel predloga odločilnega veta.

Predlog zakona o dodatnih ukrepih za odpravo posledic škode zaradi prenamnožitve populacije podlubnikov (ZUOPŠP) – druga obravnava, EPA 2468-VII (2. seja komisije, 25. 1. 2018). Komisija je podprla vladni ki prizadetim lastnikom gozdov zaradi prenamnožitve podlubnikov po žledolomu 2014 ureja pomoč pri sanaciji in olajšuje njihov ekonomsko socialni položaj. Komisija je ocenila, da je t.i. interventen zakon potreben, saj sistemski zakon, ki ureja naravne nesreče, ne prepozna prenamnožitve populacije podlubnikov kot naravne nesreče in zato v danem trenutku ni bilo pravne podlage za dodeljevanje nujno potrebne pomoči iz državnega proračuna prizadetim lastnikom gozdov, ki so utrpeli veliko škodo v smislu razvrednotenja vrednosti gozdov in izpada prihodkov, niti ni bilo možno koristiti evropskih sredstev programa razvoja podeželja 2014 - 2020. Komisija je v obliki amandmajev k 4., 6., 8., 12. in 13. členu kvalificiranim predlagateljem predlagala dopolnitev predloga zakona z dodatnimi ukrepi za odpravo posledic škode, ki jih osnovna zakonodaja ne predvideva. Med drugim je predlagala oprostitev plačila katastrskega dohodka, oprostitev plačila dohodnine za vse prejemke, ki so namenjeni sanaciji oz. obnovi gozdov, upravičenost do odpisa prispevkov za pokojninsko ali invalidsko zavarovanje od nastanka dejanske škode oz. pojava podlubnikov in povračilo trošarin za energente.

Mnenje komisije je bilo posredovano Odboru Državnega zbora za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Predloge Komisije so povzele nekatere poslanske skupine (PS Nsi in SDS), vendar v nadaljevanju zakonodajnega postopka niso bili upoštevani, saj jih Odbor Državnega zbora za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano na 28. seji 1. 2. 2018 ni sprejel. Zakon je bil sprejet na 38. seji Državnega zbora 20.2.2018.

Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o semenskem materialu kmetijskih rastlin (ZSMKR-D) - druga obravnava, EPA 2496-VII (3. seja komisije, 22. 2. 2018). Komisija je podprla vladni s katerim se urejajo dodatne obveznosti dobaviteljev semenskega materiala kmetijskih rastlin, ki so posredniki oz. se ukvarjajo z distribucijo in prodajo (takih dobaviteljev je v Sloveniji okoli 50). Zaradi zagotavljanja boljšega nadzora in enakopravnejše obravnave vseh dobaviteljev se bodo morali vpisati v register dobaviteljev in zagotavljati sledljivost. Z novelo zakona se znižujejo tudi najnižje predpisane globe za obstoječe prekrške in usklajujejo z zakonom, ki urejajo prekrške. Komisija podpira spremembe zakona in nima pripomb, saj zagotavlja enakopravnejšo obravnavo dobaviteljev semenskega materiala kmetijskih rastlin ter učinkovitejše in pravičnejše sankcioniranje. Izpostavljeno je bilo vprašanje avtohtonih in tradicionalnih sort semenskega materiala, ki se ob poplavi tržno zanimivih sort semen tudi izgublja. Programi ohranjanja avtohtonih vrst semen so izjemnega pomena, saj velika odvisnost od večjih semenarskih hiš ni dobra niti z vidika ohranjanja genetske variabilnosti niti z vidika samooskrbe.

Mnenje komisije je bilo posredovano Odboru Državnega zbora za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Predlog zakona je podprl tudi Državni svet na 5. seji 14. 3. 2018. Državni zbor je zakon sprejel na 29. redni seji 22. 3. 2018.

Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o veterinarskih merilih skladnosti (ZVMS-A) - druga obravnava, EPA 2497-VII (3. seja komisije, 22. 2. 2018). Komisija je podprla vladni predlog zakona. Ključna sprememba se nanaša na določanje pravne podlage generalnemu direktorju Uprave za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (UVHVVR), ki mu omogoča hitro ukrepanje in preprečevanja vnosa širjenja bolezni. V Sloveniji in sosednjih državah se je epizootiološka situacija močno spremenila oziroma poslabšala zaradi globalnih prevozov živali in podnebnih sprememb. Tako se pojavljajo nove posebno nevarne bolezni živali (npr. aviarna influenza, bolezen modrikastega jezika, afriška prašičja kuga, vozličasti dermatitis, itd), ki predstavljajo vedno večje tveganje za zdravje živali in tudi za zdravje ljudi ter povzročajo ekonomsko škodo. V takih okoliščinah je zato nujno, da ima generalni direktor UVHVVR možnost hitrega ukrepanja in da ima tudi možnost, da se v takih izjemnih situacijah dodatno posvetuje s strokovnjaki.

Kot ugotavlja komisija, danes ob sumu pojava oz. širjenja nalezljivih bolezni državno središče za nadzor bolezni izda navodila, ki se prek generalnega direktorja UVHVVR posredujejo območnim uradom UVHVVR, ki v nadaljevanju izdajajo odločbe. Ker taka ureditev povzroča predolg odziv, komisija podpira predlagano večjo avtonomijo generalnega direktorja UVHVVR, da bo lahko nemudoma razglasil potrebne aktivnosti ob izbruhu ali grožnji nekaterih bolezni na območju Slovenije, npr. izdal generalno prepoved uvoza živali.

Mnenje komisije je bilo posredovano Odboru Državnega zbora za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Državni zbor je zakon sprejel na 29. redni seji 22. 3. 2018.

Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o veterinarstvu (ZVet-1A) – skrajšani postopek, EPA 2498-VII (3. seja komisije, 22. 2. 2018). Komisija je podprla vladni predlog zakona, katerega osnovni cilj je bil vključitev dejavnosti skrbi za dobrobit živali v mrežo javne veterinarske službe kot veterinarsko dejavnost, ki jo bo opravljal

Nacionalni veterinarski inštitut kot javno veterinarsko službo. Komisije je opozorila na retroaktivnost določbe glede ureditve koncesiji. Pojasnjeno je bilo, da je veljavna ureditev nedorečena in omogoča le začasen odvzem koncesije največ za eno leto, pri čemer je treba v vmesnem obdobju določiti začasnega koncesionarja. Ker veljavna ureditev predvideva začasen odvzem tudi v primeru ponavljajočih se kršitev, to povzroča neučinkovito reševanje nastalih situacij. Zato se za te primere predlaga trajen odvzem koncesije, saj gre v tem primeru za načrtno kršenje, ki koncesionarju prinaša koristi (npr. izda potrdilo o cepljenju živali, čeprav se to ni zgodilo). Predlagatelj meni, da retroaktivnost v primeru ponavljajočih se kršitev, ki se v praksi dogajajo, ne bi smela biti problematična.

Mnenje komisije je bilo posredovano Odboru Državnega zbora za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Državni zbor je zakon sprejel na 29. redni seji 22. 3. 2018.

Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o divjadi in lovstvu (ZDLov-1C) - druga obravnava, EPA 2570-VII (4. seja komisije, 1. 3. 2018). Komisija je podprla vladni predlog zakona, katerega cilj je bil zagotoviti financiranje nalog, ki jih Lovska zveza Slovenije izvaja v javnem interesu oziroma kot javno pooblastilo. Novela spreminja tudi 63. člen zakona, ki taksativno našteva razloge za odklonitev izdaje ali podaljšanja in preklic veljavnosti lovske izkaznice, torej problematiko, ki sta jo Komisija in Državni svet v preteklosti že izpostavila v zahtevi za oceno ustavnosti tega člena (56. Seja Državnega sveta, 8. 11. 2017). Ustavno sodišče o zahtevi še ni odločilo.

Komisija je pripravila poročilo za 5. sejo Državnega sveta, ki je bila 14. 3. 2018. Državni zbor je zakon sprejel na 60. izredni seji 19. 4. 2018.

Pobuda Vladi Republike Slovenije v zvezi s povečanjem števila medovitih rastlin na javnih površinah (4. seja komisije, 1. 3. 2018). Komisija je obravnavala in podprla pobudo Čebelarske zveze Slovenije, da naj se z zakonom uredi obveznost države in lokalnih skupnosti, da se na javnih površinah sadi več avtohtonih medovitih rastlin. Komisija je predlagala, da Državni svet na Vlado Republike Slovenije naslovi pobudo, da ta v sodelovanju z vsemi deležniki pripravi načrt oziroma pravila, na podlagi katerih se bo v Sloveniji na javnih površinah posadilo več avtohtonih medovitih rastlin. Prav tako je predlagala, naj Vlada Republike Slovenije dajalcem soglasij pri urejanju okolja, ki delujejo na državnem nivoju, predlaga, da podprejo saditev avtohtonih medonosnih rastlin.

Pobudo komisije je sprejel Državni svet na 5. seji 14. 3. 2018 in jo naslovil na Vlado, ki je sprejela odgovor na 242. dopisni seji 16. 5. 2018. Odgovor Vlade je bil pozitiven.

Zaključki posveta »Upravljanje z velikimi zvermi v prihodnje« (6. seja komisije, 31. 5. 2018). Posvet je organiziral Državni svet skupaj s Kmetijsko gozdarsko zbornico Slovenije 18. 4. 2018. Komisija je predlagala Državnemu svetu v sprejem zaključke, ki jih je oblikovala na podlagi opravljene razprave na posvetu. Ob sodelovanju vseh deležnikov je treba določiti takšno številčnost zveri, ki bo omogočala vzdržno sobivanje na območjih pojavljanja ter še zagotavljala ohranjanje kmetijske dejavnosti. Pripraviti je treba takšne Strategije upravljanja z velikimi zvermi, ki bodo podlaga za ukrepe, ki bodo omogočali kmetovanje tudi na območjih pojavljanja brez večjega vpliva zveri in brez večjih dodatnih stroškov. Dolgoročno je treba določiti vzdržno številčnost in prostorsko razširjenost zveri ter pripraviti dolgoročne strateške dokumente kot podlago za upravljanje z velikimi zvermi. Na podlagi predstavljenih podatkov Zavoda za Gozdove Slovenije se predlaga, da se začne z intenzivnejšimi posegi v populacijo medveda in volka z namenom preprečitve nadaljnega večanja in širjenja populacije oz. bistvenega njenega zmanjšanja. Rejcem, ki živijo na območju pojavljanja zveri, je treba v celoti zagotoviti vso nadstandardno zaščito za ljudi, živali in drugo premoženje. Zaradi pritožb zoper vsakoletne podzakonske akte, ki urejajo

ukrep odvzema osebkov vrst rjavega medveda in volka iz narave, kar onemogoča njihov pravočasen odzem iz narave, se predlaga, da se prouči možnost, da se omeji krog upravičenih pritožnikov na sodelujoče pri pripravi tega akta.

Komisija je pripravila poročilo s predlogi zaključkov posveta. Državni svet jih je sprejel na 8. seji 13. 6. 2018 in pozval Vlado, Ministrstvo za okolje in prostor ter Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, da jih proučijo in podajo pojasnila oziroma predloge rešitev. Vlada je sprejela odgovor na zaključke posveta na 185. seji 26. 7. 2018, v katerem med drugim navaja, da bodo ob naslednji spremembi predpisov preučili možnost sistemske spremembe določbe, ki ureja določitev upravičenih pritožnikov.

Prihodnost skupne kmetijske politike po letu 2020 (6. seja komisije, 22. 6. 2018). Komisija se je seznanila s prihodnostjo skupne kmetijske politike, ki jo je predstavilo Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Komisija poudarja, da je predvideno znižanje sredstev za neposredna plačila za 3,9 % ter skoraj 15 % za razvoj podeželja nevzdržno in bi jih bilo treba vrniti na sedanjo raven. Komisija meni, da je treba ublažiti izpad sredstev EU, namenjenih za kmetijstvo, in jih predvideti ter zagotoviti v državnem proračunu. Komisija poudarja, da morajo v okviru nacionalne davčne zakonodaje tudi v prihodnje ostati izravnalna plačila za območja z omejenimi možnostmi za kmetijsko dejavnost (OMD) izvzeta iz dohodnine, ne glede na to, iz katerega stebra se bodo izplačevala. Na splošno je treba davčno politiko oblikovati tako, da v kmetijstvu ne bo prihajalo do večkratnih obdavčitev. Komisija meni, da Slovenija potrebuje strategijo samooskrbe in predlaga, da se pripravi in vodi ciljna politika samooskrbe v sodelovanju z vsemi ključnimi deležniki na način, da bo zagotovljena zadostna pridelava hrane skozi celo leto. Komisija predlaga, da se nameni več sredstev za sofinanciranje preventivnih aktivnosti (npr. protitočna zaščita, sofinanciranje zavarovanj, itd.) pred vremenskimi ujmami. Komisija predlaga, da Slovenija v okviru pogajanj z EU zahteva skrajšanje prehodnega obdobja rabatne politike za ustanovne države članice iz petih let na dve oziroma največ tri leta. Komisija poziva Vlado, da poenostavi izvajanje skupne kmetijske politike in odpravi vso odvečno administracijo, ki neopravičeno bremeni kmete. Komisija predlaga, da se nad prejemniki kmetijskih subvencij izvaja doslednejši nadzor in na ta način zagotavlja, da so upravičenci zgolj pravi kmetje.

Komisija je oblikovala sklepe in predlagala v sprejem Državnemu svetu, ki jih je potrdil na 9. seji 4. 7. 2018 in naslovil na Vlado ter Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Vlada je sprejela odgovor na 266. dopisni seji 14. 8. 2018, v katerem med drugim navaja, da predlagan obseg proračunskih sredstev za izvajanje skupne kmetijske politike ne odraža ambicioznih ciljev reforme. Zlasti predlagano znižanje sredstev za razvoj podeželja je bistveno preveliko, saj ta politika predstavlja razvojno komponento skupne kmetijske politike, ključno prispeva k naslavljanju okoljskih in podnebnih problemov ter prispeva k razvoju in ohranjanju vitalnega podeželja. Po mnenju Vlade je zato potrebno ohraniti sedanji obseg sredstev EU na nominalni ravni. Vlada se strinja, da je samooskrba za Slovenijo ključnega pomena, zato namerava tudi v prihodnje delovati v skladu s strateškimi cilji in usmeritvami, ki so zapisani v Resoluciji o strateških usmeritvah razvoja slovenskega kmetijstva in živilstva. Dvig konkurenčnosti kmetijstva ter razvoj podeželja, ki temeljita na znanju in inovacijah in sta obenem zasnovana na trajnostni način, ki ohranja okolje in naravne vire. Za dvig samooskrbe bo Vlada še nadalje vlagala trud na področja krepitve agroživilskih verig in spodbujanja lokalno pridelane hrane ter večanja prepoznavnosti domačih proizvodov.

Poročilo o delu in zaključni račun Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije za leto 2017, EPA 2839-VII (7. seja komisije, 7. 9. 2018).

Komisija se je seznanila s poročilom. Sklad je v letu 2017 prvič v 24 letih poslovanja zaključil poslovno leto z izgubo v višini 1.485.659 evrov. Tekoče poslovanje Sklada je bilo sicer pozitivno, vendar je zaradi izplačil visokih odškodninskih zahtevkov v denacionalizacijskih postopkih za nezmožnost uporabe nepremičnin, predvsem gozdov, vrnjenih v naravi, skupna bilanca negativna. Komisija se je strinjala s stališčem Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije (KGZS), da bi morala Družba Slovenski državni gozdovi d.o.o. (SiDG) prevzeti tudi stroške odškodninskih zahtevkov v denacionalizacijskih postopkih, ne da ti še vedno bremenijo Sklad, kar posredno lahko vpliva tudi na višanje zakupnin kmetijskih zemljišč.

Lansko leto je bilo za kmetijsko pridelavo izrazito neugodno, med drugim so se kmetje soočili z dvema naravnima katastrofama - pozebo in sušo. Komisija se je strinja s predlogom KGZS, da se glede na naravne nesreče v letu 2017, ki so prizadele kmetijstvo, najemnina za zakup zemljišč na prizadetih območjih odpiše oziroma ustrezno zmanjša. Odpis zakupnin iz razloga suše namreč še ni urejen (je pa urejeno glede pozebe). Člani komisije so poudarili pomembnost odkupa zemljišč na obmejnih območjih, pri čemer je treba zakonsko bolj zavarovati nacionalna zemljišča. Razmisliti bi veljalo o prednostni pravici Sklada pri nakupu kmetijskih zemljišč. Izražena je bila bojazen, da Sklad premalo sledi trgu kmetijskih zemljišč, ker se ga izčrpava za druge cilje. Poleg tega državni svetniki menijo, da naj se Sklad bolj osredotoča na aktivno kmetijsko politiko v okviru nacionalne kmetijske politike kot aktivni upravljavec državnih kmetijskih zemljišč. Prav tako bi moral še več pozornosti in sredstev nameniti zemljiškim operacijam, kot so komasacije in agromelioracije, ter izgradnji namakalnih sistemov. Zato bi morali Skladu odvzeti bremena, ki ne sodijo v delokrog upravljanja s kmetijskimi zemljišči, kot so npr. odškodninski zahtevki iz denacionalizacijskih postopkov, in posodobiti obstoječo zakonodajo na tem področju.

Komisija je menila, da je zaskrbljujoča zadnja odločitev Ustavnega sodišča, da bo treba ponovno obravnavati tudi zahtevke, ki so bili pravnomočno že zavrnjeni in je odločitev v reviziji potrdilo tudi Vrhovno sodišče. To pomeni ponovno odpiranje že zaključenih denacionalizacijskih zahtevkov in v primeru odločitev, da se bo premoženje vračalo v naravi, bo prešlo finančno breme za odločitve upravnih in sodnih organov v preteklosti na Sklad. Prejšnja Vlada je v zvezi s to zadevo že vložila Predlog za sprejem avtentične razlage drugega odstavka 72. člena Zakona o denacionalizaciji, na podlagi katere naj bi se omejila nekontrolirana - nepredvidljiva rast odškodnin iz naslova nezmožnosti uporabe vrnjenega premoženja. Z novim mandatom Državnega zbora je bila zadeva zaključena. Komisija je menila, da je treba problematiko kmetijskih zemljišč za potrebe izobraževanja zakonsko urediti. Po veljavni ureditvi lahko Sklad državna kmetijska zemljišča odda v zakup šolam s področja kmetijstva, ki jih uporabljajo za izvajanja izobraževalnega procesa. Šole, ki zakupijo državna kmetijska zemljišča, ne plačujejo zakupnine ali drugih obveznosti pod pogojem, da nosijo vse ostale stroške v zvezi s temi zemljišči. S temi zemljišči pa Sklad še vedno samostojno gospodari, torej odtuji, bremeni s služnostjo, itd., brez sodelovanja šol oziroma njihovih ustanoviteljev. Tak način gospodarjenja lahko privede do tega, da šola mnoga leta vlaga v ohranjanje in izboljševanje zemljišč, ki jih ima v neodplačnem zakupu, nato pa jim Sklad ta zemljišča enostransko odvzame in dodeli nova, ki so lahko tudi slabše kvalitete, bolj oddaljena in podobno. Državni svetniki so na splošno pohvalili delo Sklada.

Komisija se je seznanila s poročilom, katerega postopek obravnave je bil končan s prenehanjem mandatne dobe Državnega zbora. Vlada je 20. 12. 2018 ponovno predložila v Državni zbor poročilo z enako vsebino, do katerega je komisija zavzela enako mnenje na 2. izredni seji 10. 1. 2019.

Poročilo o stanju kmetijstva, živilstva, gozdarstva in ribištva v letu 2017 (8. seja komisije, 28. 9. 2018. Komisija se je seznanila s poročilom, ki ga je, na podlagi podatkov Statističnega urada Republike Slovenije, Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter drugih uradnih virov, pripravil Kmetijski inštitut Slovenije in ga v obravnavo Državnemu zboru predložila Vlada. Leto 2017 je bilo za kmetijsko pridelavo izrazito neugodno. Predvsem za pridelavo sadja, ker je spomladanska pozeba močno prizadela sadno drevje in vinograde po vsej državi, k slabši letini pa je prispevala tudi suša in druge vremenske ujme. Komisija je bila seznanjena s stališčem Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije (KGZS), kjer ocenjujejo, da poročilo kaže realno sliko preteklega leta, ki je bilo za kmetovanje izrazito neugodno zaradi vremenskih ujm. Na KGZS menijo, da je nujno pri oblikovanju prihodnje kmetijske politike upoštevati specifiko slovenskih kmetij in opozarjajo na potrebo po dodatnih vladnih ukrepih za blažitev dohodkovnega padca na kmetijah predvsem v letu 2017 in tudi prej. V razpravi so člani komisije ugotovili, da je poročilo obsežno in natančno. Izrazili so skrb nad stanjem v kmetijstvu, ki je, razen v izjemnih primerih, kot je pridelava mleka, vedno slabše. Komisija izpostavlja, da kmetje opuščajo kmetijsko dejavnost, ker so dohodki v kmetijstvu prenizki in nesorazmerni glede na vloženo delo in druge vložke. Glede na trende se zastavlja vprašanje ustreznosti instrumentov Skupne kmetijske politike, saj bi morali zasledovati cilj doseganja takih dohodkov v kmetijstvu, ki bodo primerljivi z ostalimi dejavnostmi.

Komisija poudarja, da je v Sloveniji veliko majhnih kmetiji, ki so sicer neproduktivne v ekonomskem smislu, vendar skrbijo za ohranjanje in poseljenost krajine na celotnem območju. Zato je treba začeti slovensko kmetijstvo obravnavati trajnostno tudi v socialnem smislu. V tem pogledu bi bilo smotno, da se s poročilom seznanijo tudi drugi resorji, predvsem ministrstvo, pristojno za delo, socialo in družino. Člani komisije menijo, da je treba v smislu nadaljnjega razvoja podeželja in ohranjanja poseljenosti oblikovati kmetijsko politiko tako, da se nadalje podpira majhne in srednje velike kmetije, kajti njihov obstoj je garant za ohranitev kmetovanja tudi v težje dostopnih področjih. Državni svetniki opozarjajo tudi na večji padec števila delovnih mest v kmetijski dejavnosti, zato je treba oblikovati spodbudne ukrepe, tudi v smislu odprave prenormiranosti in davčne zapletenosti. Komisija poudarja, da je treba z zemljo gospodariti ekonomsko na dolgi rok, kajti kmetijstvo ni gospodarska panoga, ki bi bila podvržena zgolj dobičku in zato ne more biti prepuščena le trgu, ampak jo je treba regulirati s ciljem čim višje samooskrbe. Komisija tudi opozarja na škodo, ki jo v kmetijstvu trajno povzroča divjad, zaradi česar se ponekod kmetijstvo tudi opušča. Kljub nekaterim spodbudnim premikom člani komisije menijo, da je število velikih zveri – medveda za odstrel še vedno prenizko. Komisija meni, da je treba oblikovati ustrezno trajnejšo skupno kmetijsko politiko po letu 2020 in definirati pravega kmeta.

Mnenje komisije je bilo posredovano na Odbor Državnega zbora za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Državnega zbora, ki se je s poročilom seznanil na 4. nujni seji 2. 10. 2018.

Pametne vasi – Evropska akcija za razvoj podeželja v povezavi s sprejemanjem nove finančne perspektive (9. seja komisije, skupaj z Interesno skupino lokalnih interesov in Komisijo za lokalno samoupravo in regionalni razvoj, 19. 10. 2018). Državni svetniki so se seznanili s projektom pametnih vasi, ki sta ga predstavila evropski poslanec Franc Bogovič in docentka na Fakulteti za elektrotehniko dr. Emilija Stojmenova Duh. Državni svetniki so pozdravili pobudo pametnih vasi, ki lahko izboljša kvaliteto življenja na podeželju, kjer imajo danes njeni prebivalci v primerjavi s prebivalci urbanih območij mnogo slabše pogoje za bivanje zaradi nerazvite digitalne in druge infrastrukture, torej od dostopa do interneta, kulturnih, izobraževalnih ali kulturnih institucij do prometne infrastrukture. Kot so ugotovili,

daje pobuda možnost povezovanja različnih politik (npr. podeželje, gospodarstvo, promet, izobraževanje) in financiranja projektov iz različnih virov s ciljem zmanjševanja razvojnih razlik. To je priložnost za spodbujanje trajnostnega razvoja in tudi decentralizacijo oz. regionalizacijo. Z boljšo infrastrukturo in s tem mobilnostjo prebivalstva lahko pomembno vplivamo na sožitje med podeželjem in mesti. Pobuda je tudi priložnost z vidika starajoče se družbe. Zdaj je treba razmišljati, kateri del gospodarstva preusmeriti na podeželje, da bomo ohranili kmetije in omogočili njihovo sobivanje s prebivalci. Z vidika zmanjševanja števila pridelovalcev hrane in hkratnega nezmanjševanja števila prebivalcev na podeželju (npr. tudi na račun vikendov), je pomembno, da poleg ekonomskih interesov upoštevamo tudi širše družbeno-okoljske vidike. Visoko razvitega turizma namreč ni brez urejene krajine, tega pa ni brez poseljenosti, za to pa je treba zagotoviti podoben socialni položaj prebivalcev kot ga imajo ljudje v mestih. Pomembna je tudi mobilnost lokalne ekološke hrane do pametnega potrošnika in zagotovljena 100 % sledljivost ter pošteno plačilo, s čimer je upoštevan družbeno-okoljski vidik (po principu zadružništva). V razpravi je bilo tudi opozorjeno, da je slovensko podeželje specifično v smislu obsežnosti omejenega kmetovanja in zato drugačno kot v drugih evropskih državah, posledično pa je ekonomski položaj kmetov slabši. Z vidika različne razvitosti območij in posledično položaja kmetov se postavlja vprašanje načina sodelovanja oz. vključevanja slabše razvitih območij/kmetov. Z vidika preseljevanja ljudi na obrobje večjih središč in posledično spreminjanja strukture naselij se postavlja tudi vprašanje sožitja med kmeti in priseljenci. Pobuda predstavlja priložnost za decentralizacijo storitev in razvoj dejavnosti, kjer je sobivanje ključnega pomena. S pametnimi vasmi se povečuje konkurenčnost podeželja, pri čemer moramo najprej prepoznati njegove potrebe in nato z izvajanjem ukrepov in politik ustvariti boljše življenjske pogoje na podeželju, kjer bodo lahko prebivalci v vlogi aktivnega udeleženca na različnih področjih družbe ustvarjali lastno prihodnost in vplivali tudi na dogajanje v širšem (globalnem) okolju. Državni svetniki so tudi poudarili, da se moramo pravočasno pripraviti na čas, ko bodo pametne vasi zaživele v praksi, saj bo drugače oteženo izvajanje. Nujno je odpraviti kakršnekoli administrativne in druge ovire ter z izvedbenimi predpisi omogočiti realizacijo projektov, ki bodo omogočili razvoj pametnih vasi.

Skupno poročilo komisij in interesne skupine je bilo poslano državnim svetnikom.

Letno poročilo o poslovanju družbe Slovenski državni gozdovi, d. o. o., v letu 2017, ki temelji na prikazu doseganja ciljev gospodarjenja z državnimi gozdovi, EPA 224-VIII (10. seja komisije, 29. 11. 2018). Komisija se je seznanila s poročilom, ki ga je predložila družba Slovenski državni gozdovi, d.o.o. (SiDG). Komisija ugotavlja, da je bilo poslovno leto 2017 zelo uspešno. Komisija se je seznanila, da so prodajne cene lesa višje, kot so bile v sistemu koncesij, obenem so se znižali stroški za sečnjo, spravilo, gojenje in gradnjo cest. Vse to pomeni, da je neto donos za državo (razlika med ceno lesa in stroški) okoli 31 EUR/m³, medtem ko je bil v času koncesij okoli 11 EUR/m³. Taki rezultati so tudi posledica vzpostavitve konkurenčnih pogojev na trgu. SiGD je glede na dosežen dobiček v preteklem letu v integralni poročni račun v okviru dividendne politike vrnil vložek, ki ga je država namenila za zagon SiGD ob njegovi ustanovitvi. V zvezi s tem komisija meni, da bi bilo treba večino dohodkovnega donosa nameniti obnovi gozdov. Komisija poziva, da se SiGD v večji meri poslužuje prakse najemanja izvajalcev med lokalnimi izvajalci – kmeti, saj je to zelo smotno. To je še posebej smiselno v primeru kmetov na gorskih kmetijah.

Komisija je opozorila, da iz poročila ni razvidno, kakšen vpliv ima prodaja lesa SiGD na razvoj gozdno-lesne verige in lesne industrije v Sloveniji. Člani komisije so menili, da je treba pri odkupovalcih tudi bolj dosledno preverjati, ali les dejansko odkupujejo za predelavo ali zgolj za preprodajo. Glede na razpršeno zasebno lastništvo slovenskih gozdov

bi bilo treba razmisliti o morebitni drugačni ureditvi v prihodnje, da bi lahko država prek SiGD intenzivirala tudi dela v zasebnih gozdovih. Komisija izpostavlja, da je treba v težnji k manjši razdrobljenosti lastništva slovenskih gozdov razmisliti tudi o prenovi zakonske ureditve prednostnih upravičencev pri nakupu gozdov. Člani komisije so izpostavili, da je treba večji poudarek nameniti tudi ciljem razvoja podeželja, zlasti ohranjanja kmetij in podeželja v gorskem in hribovitem svetu (predvsem na Koroškem, kjer so bili najbolj prizadeti z zadnjimi naravnimi ujmami) z omejenimi možnostmi gospodarjenja. Gorski in hribovski kmetje bi morali imeti pri javnih razpisih, ki jih je treba tudi poenostaviti, dejansko možnost uveljavljanja prednostne pravice za pogodbeno opravljanje del v državnih gozdovih oziroma pri pridobitvi 30 letnih koncesij na državnih gozdovih. Na ta način bi se dolgoročno tudi ohranjala poseljenost teh območjih. Slovenija je najbolj gozdnata država v Evropi, predvsem iz vidika lesne zaloge, kar je tudi odraz trajnostnega gospodarjenja po t. i. prebiralnem sistemu z gozdovi skozi zgodovino. Komisija meni, da je treba zgledno stanje v slovenskih gozdovih ohranjati tudi v prihodnje.

Mnenje komisije je bilo posredovano Odboru Državnega zbora za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, ki je obravnaval poročilo na 4. seji 12. 12. 2018.

Mag. Eva Obreza Modic
sekretarka

Cvetko Zupančič
predsednik